T 132270

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสและศึกษาข้อมูลทั่วไปในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ศึกษาในกลุ่ม 3 กลุ่มคือ เกษตรกรผู้ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรผู้สัมผัสในอาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และประชาชนทั่วไป กลุ่มตัวอย่างละ 60 คน เก็บข้อมูล 2 ครั้ง ครั้งแรกในฤดูกาลเพาะปลูก ช่วงเดือนธันวาคม 2544 โดยสัมภาษณ์และเจาะเลือดเพื่อตรวจหาสารเคมีตกค้าง ด้วยกระดาษทดสอบพิเศษ (Reactive paper) และเก็บข้อมูลซ้ำอีกครั้งในช่วงหลังฤดูกาลเพาะปลูก ช่วงเดือนมีนาคม 2545 โดยทำการเจาะเลือดหาสารเคมีตกค้าง เฉพาะกลุ่มเกษตรกรผู้ฉีดพ่นสารเคมีและเกษตรกรผู้สัมผัสในอาชีพ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปฏิบัติงานฉีดพ่นสารเคมีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.67 มีอายุระหว่าง 36 -45 ปี ร้อยละ 38.33 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 60.00 มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 - 50,000 บาท ต่อปี ร้อยละ 56.66 ส่วนใหญ่ของเกษตรกรผู้สัมผัสในอาชีพเป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.00 มีอายุระหว่าง 36 -45 ปี ร้อยละ 36.67 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 78.33 มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 - 50,000 บาท ต่อปี ร้อยละ 66.67 สำหรับประชาชนทั่วไปนั้น เป็นเพศหญิงร้อยละ 61.67 มีอายุอยู่ระหว่าง 36- 45 ปี ร้อยละ 33.33 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 56.67 มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 - 50,000 บาท ต่อปี ร้อยละ 71.67

การใช้สารกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรมีการใช้สารเคมีทุกประเภท ทั้งสารกำจัดแมลงศัตรูพืช สารกำจัดวัชพืช และสารป้องกันโรคพืช โดยผู้ใช้ส่วนใหญ่จะใช้รวมกัน 3 ชนิด ร้อยละ 31.67 รองลงมาใช้รวมกัน 2 ชนิด ร้อยละ 30.00 มีเพียงส่วนน้อยใช้ 1 ชนิดร้อยละ 5.00 ที่พบมีการใช้มาก และมีปัญหาต่อสุขภาพคือ กลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตมีการใช้สาร Methamidophos ถึงร้อยละ 23.33 Methyl parathion ร้อยละ 11.67 ส่วนสารป้องกันกำจัดโรคพืชพบว่ามีการใช้เพียงชนิดเดียวถึงร้อยละ 36.67 รองลงมาใช้ 2 ชนิดร้อยละ 28.33 และมีบางครอบครัวไม่มีการใช้ร้อยละ 18.33 ที่พบมีการใช้มาก คือ Copper Oxychloride ร้อยละ 46.67 Mancozep ร้อยละ 28.33 Benomyl ร้อยละ 20.00 Sulfure และ Carbendazim ร้อยละ 18.33 เท่ากัน ส่วนสารกำจัดวัชพืชเกษตรกรไม่มีการใช้ถึงร้อยละ 75.00 สำหรับที่มีการใช้มากคือกลุ่ม

T 132270

Paraquat ถึงร้อยละ 16.7 รองลงมาเป็น Alachlor ร้อยละ 5.00 เกษตรกรมีระยะเวลาการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช น้อยกว่า 5 ปี ถึงร้อยละ 78.33 รองลงมาสัมผัสช่วง 6 -10 ปีร้อยละ 16.67 มีการใช้สารเคมีตลอดทั้งปี ระยะ 9-12 เดือนใช้ถึงร้อยละ 55.00 รองลงมาช่วง 5-8 เดือนใช้ถึงร้อยละ 28.33 ใช้ 1 - 4 เดือน ร้อยละ 16.67 เกษตรกรจะมีการสัมผัสสารก่อนการเจาะเลือดน้อยกว่า 7 วันถึงร้อยละ 55.00 รองลงมาสัมผัสสารช่วง 8-30 วันร้อยละ 41.67 ระยะเวลาการปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสสารจะทำทุก 7 วัน ร้อยละ 28.33 ทำทุก 15 วัน ร้อยละ 25.00 การปฏิบัติงานของเกษตรกรในแต่ละวันในแปลงน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ร้อยละ 60.00 ปฏิบัติงาน 1 - 2 ชั่วโมง ร้อยละ 26.67 สำหรับการฉีดพ่นสารเคมีในแต่ละครั้ง ฉีดน้อยกว่า 100 ลิตร ร้อยละ 75.00 ฉีดพ่นมากกว่า 220 ลิตร ร้อยละ 20.00

เกษตรกรผู้ฉีดพ่นสารเคมี มีระดับปริมาณเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสในฤดูกาลเพาะปลูกกลุ่มปลอดภัยร้อยละ 50.00 หลังฤดูกาลพบกลุ่มปลอดภัย เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75.00 และในกลุ่มผู้สัมผัสในอาชีพพบว่า ในฤดูกาลพบกลุ่มปลอดภัยร้อยละ 53.33 หลังฤดูกาลกลุ่มปลอดภัยเพิ่มเป็นร้อยละ 78.33 ระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสของเกษตรกรผู้ฉีดพ่นสารเคมีและผู้สัมผัสในอาชีพในฤดูกาลและหลังฤดูกาลเพาะปลูก พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) และพบปัจจัยด้านทัศนคติในเรื่องการได้รับคำแนะนำจากเกษตรกรด้วยกันมีความสัมพันธ์กับระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) อีกทั้งปัจจัยการปฏิบัติตนในการใช้สารเคมีหลายชนิดผสมกันในกลุ่มคนฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีความสัมพันธ์กับระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) สำหรับเกษตรกรกลุ่มผู้สัมผัสในอาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับนั้น พบว่าปัจจัยทางด้านความรู้ ในเรื่องการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้เฉพาะในเวลาเช้า-เย็น มีความสัมพันธ์กับระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) และยังพบว่าการเคยเทแบ่งสารเคมีใส่ภาชนะอื่น ๆ กับผลการตรวจวัดระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) ปัจจัยด้านความรู้ และทัศนคติ ยังคงมีความสำคัญ ส่งผลต่อระดับเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส ดังนั้น การให้ความรู้ และสร้างทัศนคติที่ดีและถูกต้องยังคงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อเกษตรกร